

Fiche 2: Mededeling Diensten van Algemeen (Economisch) Belang

1. Algemene gegevens

Voorstel: Mededeling van de Commissie: Diensten van algemeen belang, met inbegrip van sociale diensten van algemeen belang: een nieuw Europees engagement

Datum Commissiedocument: 20/11/07

Nr. Commissiedocument: COM (2007) 725

Pre-lex:

Nr. impact-assessment Commissie en Opinie Impact-assessment Board:

(<http://ec.europa.eu/governance/impact/practice>) NVT

Behandelingstraject Raad: Raadswerkgroep nog onbekend, Raad voor Concurrentievermogen 22 en 23 november 2007 (presentatie Commissie)

Eerstverantwoordelijk ministerie: EZ

2. Essentie voorstel

De Commissie gaat in haar mededeling in op de ontwikkelingen tot nu toe en geeft uitleg over de speciale positie die respectievelijk Diensten van Algemeen Belang (DAB) en Diensten van Algemeen Economisch Belang (DAEB)¹ ten opzichte van algemene Interne Markt- en mededingingsregelgeving innemen. Hierbij wordt ook stilgestaan bij de specifieke situatie van DA(E)B in de zorg en de sociale sector. De Commissie stelt het protocol over DA(E)B, dat onderdeel uitmaakt van het onlangs overeengekomen Wijzigingsverdrag en met name op Nederlands initiatief tot stand is gekomen, centraal. Hierbij geeft de Commissie expliciet aan dit protocol te zullen gebruiken als leidraad voor haar handelen. Volgens haar verschaft het protocol de noodzakelijke helderheid over het EU-beleid op het gebied van DA(E)B en de verdeling van verantwoordelijkheden op dit punt tussen de Europese Unie enerzijds en de lidstaten anderzijds. De Commissie geeft in de communicatie rondom de presentatie van de mededeling dan ook duidelijk aan geen horizontale wetgevende initiatieven (zoals een voorstel voor een kaderrichtlijn) te zullen ontplooiën. Verdere actie op EU-niveau zal vooral pragmatisch van aard zijn. Oplossingen voor resterende onduidelijkheden zullen voornamelijk sectorspecifiek (bijvoorbeeld energie, transport of sociale diensten) zijn of specifieke deelonderwerpen (bijvoorbeeld staatssteun) betreffen ("concrete oplossingen voor concrete problemen"). Tevens zal op het EU-niveau de focus liggen op het waarborgen van een goede toepassing van EU-regelgeving, informatieverspreiding, het geven van uitleg en de uitwisseling van *good practices* tussen lidstaten.

3. Kondigt de Commissie acties, maatregelen of concrete wet- en regelgeving aan voor de toekomst? Zo ja, hoe luidt dan het voorlopige Nederlandse oordeel over bevoegdheidsvaststelling, subsidiariteit en proportionaliteit en hoe schat Nederland de financiële gevolgen in?

De mededeling bevat een algemene strategie voor verdere actie op EU-niveau op het gebied van Diensten van Algemeen (Economisch) Belang. De beperkte bevoegdheid van de EU op dit punt wordt in deze mededeling duidelijk en correct weergegeven. Lidstaten hebben grote vrijheid om DAEB zelf in te richten, te organiseren en te financieren.

¹ Zowel bij DAB als DAEB is er sprake van het verrichten van een dienst in het kader van een algemeen belang onder specifieke overheidssturing. Het verschil tussen DAB en DAEB is er in gelegen dat een DAEB als economische activiteit (dwz in concurrentie op de markt) wordt aangeboden. Voorbeeld van een DAEB zijn in Nederland de diensten die woningcorporaties aanbieden in het kader van de sociale volkshuisvesting. Voorbeeld van een DAB is in Nederland de drinkwatervoorziening en het publiek bekostigd onderwijs.

De Commissie kondigt geen nieuwe plannen voor regelgeving aan. Wel noemt de Commissie de noodzaak voortgang te boeken met betrekking tot al lopende sectorspecifieke wetgevende initiatieven, gericht op het oplossen van specifieke problemen (bijvoorbeeld in de sectoren energie, post en transport). De Commissie zal ook evalueren welke vooruitgang werd geboekt bij de toepassing van het Protocol, zodra het nieuwe Verdrag in werking is getreden.

Waar nodig is de Commissie voornemens om door informatievoorziening de positie van DAEB in de interne markt nader te verhelderen. Zo is gebleken dat er in praktijk veel vragen zijn over de toepassing van bijvoorbeeld staatssteun- en aanbestedingsregels op DA(E)B. Bij de mededeling zijn dan ook *working papers* gevoegd waarin antwoord wordt gegeven op een aantal veelgestelde vragen op deze gebieden. Bovendien is de Commissie voornemens een gratis toegankelijke interactieve website op te zetten voor de beantwoording van vragen m.b.t. de toepassing van EU-wetgeving, in eerste instantie op het gebied van sociale diensten. Voor deze categorie diensten is ook de intentie om de kwaliteit in de EU meer systematisch te verbeteren. In het kader van de recente Commissie-mededeling inzake modernisering van sociale bescherming worden hiertoe meer concreet aanzetten gedaan. Voorts zal de Commissie elke twee jaar een specifiek verslag over de sociale diensten opstellen

De aard van de aangekondigde actie is een juiste afspiegeling van de beperkte bevoegdheden van de EU op het gebied van DA(E)B. Verheldering van de toepassing in de praktijk van het Europese rechtskader op DAEB kan eigenlijk alleen op Europees niveau gebeuren. Ook wordt gebruik gemaakt van de minst ingrijpende (niet wetgevende) instrumenten. Het voorlopig Nederlandse oordeel over bevoegdheidsvaststelling, subsidiariteit en proportionaliteit is dan ook positief.

4. Nederlandse positie over de mededeling

Nederland steunt de strategie van de Commissie zoals weergegeven in deze mededeling. Met de Commissie is Nederland van mening dat het protocol over Diensten van Algemeen Belang een duidelijk raamwerk biedt en de bevoegdheden van de lidstaten en Commissie op dit gebied op een heldere wijze afbakt. Nederland juicht toe dat de Commissie zo duidelijk aangeeft ook al voor inwerkingtreding van het Wijzigingsverdrag het protocol als richtsnoer te zullen gebruiken.

Nu de algemene positie van DA(E)B binnen de interne markt met het protocol is verduidelijkt is Nederland met de Commissie van mening dat verdere actie op EU-niveau tweeledig moet zijn. In de eerste plaats moet er sprake zijn van een sectorspecifieke aanpak gericht op het oplossen van concrete problemen. Zo is Nederland net als de Commissie voorstander van een voortvarend vervolg op verdere ontwikkeling en uitvoering van wetgevende initiatieven op het gebied van energie, transport en post. Ook ziet Nederland net als de Commissie de noodzaak voor een goede monitoring en het zo nodig aanpassen van sectorspecifieke regelgeving aan de snel veranderende interne en externe context waarbinnen de EU opereert.

Hiernaast bestaat er, in aanvulling op nationale informatievoorziening, de behoefte aan informatievoorziening door de Commissie over de toepassing van specifieke EU-regelgeving op DAEB. Zo is bijvoorbeeld in Nederland gebleken dat er in praktijk vaak vragen rijzen bij de toepassing van staatssteun en aanbestedingsregelgeving op DAEB. Nederland verwelkomt dan ook de door de Commissie bijgevoegde *working papers* over dit onderwerp.

Ten slotte steunt Nederland de voorgestelde richting op het gebied van sociale diensten. De keuze in de mededeling om af te zien van EU-regelgeving voor 'sociale diensten van algemeen belang' wordt positief gewaardeerd. Nederland zal in de consultatieronde in het kader van de Commissie mededeling inzake modernisering van sociale bescherming vóór 28 februari 2008 haar standpunt ten opzichte van verdere niet wetgevende actie op dit gebied bepalen.